

комунального сектору за прийняття управлінських рішень. Зовнішній аудит має доповнювати ці напрямки контролю оцінкою результатів, досягнутих при виконанні місцевих бюджетів, проведенням аудиту ефективності реалізації економічних і соціальних проектів, державних цільових програм регіонального рівня, системного аудиту, аудиту інформаційних технологій тощо.

Список літератури:

1. Ганушак Ю. Місцеві бюджети. Практичний посібник / [Ганушак Ю.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія». – 2012. – 30 с.
2. Слободяник, Ю. Б. Державний аудит місцевих бюджетів [Текст] / Ю. Б. Слободяник // Наукові записки. Серія «Економіка». Фінансова система України : збірник наукових праць. – 2011. – Вип. 16. – С. 410-414.
3. Конституція України від 28 червня 1996 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/>.
4. Лімська декларація керівних принципів аудиту державних фінансів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.acrada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/140217?cat_id=32836.
5. Бюджетний кодекс України від 08 липня 2010 року № 2456-IV [Текст] // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 50. – Ст. 1778.
6. Концепція розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2015 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 жовтня 2008 р. № 1347-р // Офіційний вісник України від 07.11.2008. – 2008. – № 82. – Ст. 2767.

Шевчук О. М.

*кандидат юридичних наук,
асистент кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
м. Харків, Україна
Радник Голови
Державної служби України з контролю за наркотиками
м. Київ, Україна*

ПОНЯТТЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИКІВ

В сучасних умовах дослідження, що розкриває правову природу, сутність та значення державного фінансового контролю у сфері обігу наркотиків, а також аналізує проблеми його правового регулювання та правозастосування є актуальним та своєчасним. Теоретичним питанням та практичним аспектам державного фінансового контролю присвячені дослідження ряду провідних вітчизняних та зарубіжних науковців, а саме: В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, Є. О. Алісов, Л. К. Воронова, М. П. Кучерявенко та інших. Тим не менш, проблема визначення правової природи державного фінансового контролю у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, не досліджувалась та потребує детального та ґрунтового вивчення.

Стосовно розуміння терміну «фінансовий контроль в сфері обігу наркотиків», то спочатку розглянемо точки зору науковців стосовно питання визначення поняття «фінансового контролю». Визначення поняття фінансового контролю змінювалось з розвитком суспільства. В більшості наукових джерел соціалістичного періоду фінансовий контроль визначався як одна із сфер, ланок, форм, галузей контролю за суспільним виробництвом і розподілом продукції [1, с. 43]. Приміром, Є. А. Алісов визначає фінансовий контроль «як цілеспрямовану діяльність органів публічної влади та суспільних організацій, завданням якої є досягнення законності, фінансової дисципліни та раціональності в процесі формування, розподілення та використання коштів централізованих та децентралізованих фондів» [2, с. 126].

О. Ю. Грачова та Е. Д. Соколова визначають фінансовий контроль, по-перше, як контроль за фінансовою та господарською діяльністю господарюючих суб'єктів, що передбачає необхідність інших видів контролю за господарською діяльністю; по-друге, як регламентовану нормами права діяльність державних, муніципальних, громадських та інших господарюючих суб'єктів із перевірки своєчасності та точності фінансового планування, обґрунтованості та повноти надходження доходів до відповідних фондів грошових коштів, правильності та ефективності їх використання; по-третє, як найважливіший засіб забезпечення законності у фінансовій та господарській діяльності [3, с. 33].

Л. А. Савченко надає визначення фінансового контролю як діяльність державних органів і недержавних організацій, наділених відповідними повноваженнями, що спрямована на забезпечення законності, фінансової дисципліни, раціональності в ході мобілізації, розподілу і використання фінансових ресурсів держави [4, с. 40].

І. П. Устинова розглядає фінансовий контроль як багатопланове поняття, до якого включаються такі аспекти, як-то: фінансовий контроль – юридичний інститут та процесуальна форма правової діяльності держави; фінансовий контроль – елемент у механізмі управління економікою; фінансовий контроль – засіб охорони норм фінансового права; фінансовий контроль – діяльність компетентних органів та недержавних установ [5, с. 159].

Ю. М. Литвинова поняття «фінансовий контроль в галузі митної справи», розуміє як регламентовану нормами права і здійснювану з використанням специфічних форм і методів діяльність уповноважених державою органів та організацій по перевірці законності, своєчасності, точності, обґрунтованості й повноти надходження доходів у бюджет, що складаються в галузі митної справи, а також цільового та ефективного їх використання [6, с. 35].

Отже, в юридичній літературі фінансовий контроль також визначається як: засіб забезпечення законності та фінансової дисципліни, запобігання правопорушенням; обстеження фактичного стану показників фінансової діяльності суб'єктів фінансових правовідносин порівняно із заданими показниками; діяльність державних органів і недержавних організацій щодо забезпечення законності, фінансової дисципліни при мобілізації, розподілі та використанні коштів і матеріальних цінностей тощо.

Таким чином, можна зробити висновок, що фінансовий контроль у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів – це діяльність по перевірці законності фінансової діяльності на підприємствах, в уста-

новах та організаціях, що належать до сфери її управління з використанням заходів адміністративно-правового примусу, що проводиться самостійно або спільно з іншими органами, з метою попередження, виявлення і припинення правопорушень, усунення причин і умов їх здійснення, залучення винних до відповідальності.

В юридичній науці фінансовий контроль залежно від суб'єкта здійснення поділяється на державний та недержавний (муніципальний суспільний, аудиторський). Щодо розуміння терміну державний фінансовий контроль у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. При цьому, Л. А. Савченко під державним фінансовим контролем слід вважати комплексну і цілеспрямовану діяльність державних органів, метою якого є забезпечення ефективності фінансової діяльності держави [4, с. 41].

С. М. Клімова вважає, що державний фінансовий контроль – це одна з найважливіших функцій державного управління. Він спрямований на встановлення реального стану фінансової системи та вплив на управління фінансами через виявлення відхилень від прийнятих стандартів законності щодо управління фінансовими ресурсами й окремими об'єктами державної власності та їх аналіз, а за наявності таких відхилень – через своєчасне вироблення й застосування відповідних коригувальних і превентивних заходів [7, с. 9].

Н. Р. Хачатрян вказує, що державний фінансовий контроль – органічна частина державного управління у сфері фінансових відносин і є найважливішою функцією держави, спрямованою на забезпечення ефективного управління у всіх галузях економіки. Змістом державного фінансового контролю є перевірка, що здійснюється органами виконавчої влади, метою дотримання контрольованими суб'єктами чинного законодавства, попередження скоєння правопорушень, а також їх виявлення та притягнення винних осіб до відповідальності. [8, с. 19].

Ю. М. Литвинова під державним фінансовим контролем розуміє прояв загального та спеціалізованого контрольованого впливу органів виконавчої влади, припускає підтримку здатності підконтрольного об'єкта здійснювати певні державно-управлінські рішення у фінансовій та господарській сферах; розпізнавати виникаючі ситуації у відповідних правових відносинах і обрати відповідні реакції на них [6, с. 23].

На нашу думку, державний фінансовий контроль у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів можна визначити як регламентована норма права і здійснювана з використанням специфічних форм і методів діяльність уповноважених державою органів та організацій з контролю за дотриманням законності і доцільності у сфері збирання, розподілу, перерозподілу і використання грошових фондів держави і муніципальних утворень, спрямована на захист фінансових інтересів держави, фінансових інтересів її громадян і, зрештою, всього суспільства у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Сутність державного фінансового контролю у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів слід розглядати в двох аспектах. З одного боку, державний фінансовий контроль в досліджуваній сфері полягає в зборі інформації, аналізі фінансово-господарської діяльності, виявленні фактів неефективності управління фінансовими ресурсами, неекономного вико-

ристання бюджетних коштів, неповної або невчасної сплати податків і зборів того. З іншого, державний фінансовий контроль у сфері обігу наркотиків є сукупність заходів щодо перевірки законності, що сприяє охороні державної та інших форм власності, виявленню і попередженню правопорушень, усуненню причин і умов їх здійснення і направлених на охорону правопорядку у сфері фінансової діяльності щодо обігу наркотиків.

Список літератури:

1. Вознесенский З. А. Дискуссионные вопросы теории социалистических финансов: моногр. / З. А. Вознесенский. – М.: Изд-во МГУ, 1969. – С. 43.
2. Алисов Е. А. Финансовое право: уч. пособ. / Е. А. Алисов. – Х.: «Эспада», 1999. – 229 с.
3. Грачева Е. Ю. Финансовое право: учеб. пособие / Е. Ю. Грачева, Э. Д. Соколова. – М.: Юристъ, 2003. – 387 с.
4. Савченко Л. А. Правові проблеми фінансового контролю в Україні: дис. д-ра юрид. наук: 12. 00. 07 / Савченко Л. А. – Ірпінь, 2002. – 457 с.
5. Устинова. І. П. Правовий статус органів фінансового контролю в системі органів державної виконавчої влади в Україні: дис. канд. юрид. наук: 12.00.07 / І. П. Устинова. – К., 1997. – 206 с.
6. Литвинова, Ю. М. Финансовый контроль в области таможенного дела: дис. на соис. науч. степ. канд. юрид. наук: спец. 12.00.14 / Юлия Михайловна Литвинова. – Саратов, 2011. – 229 с.
7. Клімова С. М. Інституціональна організація фінансового контролю на центральному рівні державного управління : дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.01 / С. М. Клімова. Х., 2003. – 198 с.
8. Хачатрян. Н. Р. Финансовый контроль, осуществляемый федеральными органами исполнительной власти (административно-правовые проблемы его реализации): дис. на соис. науч. степ. канд. юрид. наук: спец. 12.00.14 / Нарине Рудиковна Хачатрян. – Москва, 2010. – 215 с.

Шишлова М. В.

*магістрант юридичного факультету
Національного університету державної податкової служби України
м. Ірпінь, Київська область, Україна*

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Правопорушення в податковій сфері є різновидом економічної злочинності і за класифікацією відносяться до злочинів, що посягають на фінансові інтереси і фінансову систему держави.

Фізичні особи, відповідно до законодавства України, є платниками податку. Отже, вони можуть виступати і суб'єктами податкового правопорушення.

Відповідно до статті 111 ПКУ «За порушення законів з питань оподаткування та й іншого законодавства контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи» застосовуються такі види юридичної відповідальності фізичної особи: фінансова, адміністративна, кримінальна. Вказані види відповідальності застосовуються лише за фактом порушення правових норм фізичною особою –